

dues dades podrien correspondre a *Paterna*, o si esmenem en *y* el *q* final, també es podria pensar en *Patrairs* (car la vocal *o* d'Abenalahbar pot ser errònia). Seybold suggeria esmenar en *tbrnjs̄*, que es referiria a *Tavernes (Blanques)*. De tota manera no pot ser ni *Petracots* ni *Pedreguer* massa llunyans de València, ço que ja em sembla poc probable, car aquest és lloc sempre poc important, i difícil de fortificar. TABERNAS nom molt genèric, a penes seria topònim.

En la transmissió posterior trobem *Patraix* en la *Brama dels Llavadors* (104); ja no figura en els censos de moriscos del S. XVI i en el de 1609, consta *Patraix*, amb 40 cases de cristians vells obedients al Duc de Maqueda (Reglà p. 113).

Noms de terminació paral·lela tenim en *Barraix* (que també sembla un fem. BARRARIAS, *barrerres*) i *Benarrupaix* amb inicial semblant: *Patràs* pda. de camps a la Nucia (XXXV, 12.12) (reducció de *-airs̄*), mentre que *Petrer* ha seguit un altre procés. *Petrés* sembla que no és herència mossàrab sinó importació tardana de catalans.

La Pauma, V. Palma

EL PATRÓ

Diversos llogarets i llocs menors, sobretot valencians i mallorquins.

1) *EL PATRÓ*, que d'altres diuen *Alpatró*; llogaret de la Vall de Gallinera, a la part alta, entre Cocentaina i Pego, a més de mig camí, uns 15 km. a ponent de Pego.

PRON.: «anar *alpatró*» «allò és *del patró*», en l'enq. que hi vaig fer l'a. 1963 (XXXIII, 103-127). Cavanilles que descriu molt bé tota la vall, el defineix com el cap de la parròquia més occidental, entre les que es divideix la vall, anomenant-lo «*Alpatró*, antigament *Alpotron*», forma que sembla haver trobat en un capbreu ms. de l'esgl. de *Benicivà*, la límitrofa dins la vall, més a l'Est (II 152 i nn. 2 i 1). SSiv. (p. 336), encapçalant però *Patró*, indica variants *Alpatron*, *Alpotron*, com rectoria de moriscos en els anys 1534 i 1574; de primer havia estat cap de la parròquia de tota la vall (*els onze llogarets*) però el 1574, només li'n deixaren 3: Llombai, La Carroja i Benissili. En temps del «Beato» (p. 438) hi havia 150 cases de moriscos a tota la Vall, i en quedar reduïda als quatre llogarets superiors, n'hi havia 31. No figura en altres censos de moriscos, però Lapeyre el troba amb el nom de *Potró*, l'any 1563 amb 24 focs moriscos, i el 1602, 56 junt amb Llombai. El 1572, 1602, 1609, hi ha només les dades globals de tota la vall, que van en gran augment: 120, 124 i 400: es veu que s'hi concentraren els moriscos de totes aquelles valls per

a la resistència final (pp. 45, 44). En la llista de moriscos que treballaven en l'elaboració de sucre en el trapig del Real de Gandia, figura en lletra àrbiga un home *al-b<a>truy*, c. 1580-90 (Carme Barceló, *Sbarq al-And.* 1, 1984, p. 63), que entenc com grafia d'una pron. *al-patró*, aplicada a un morisc provinent d'aquest poble. Notem que ja s'hi ha perdut la *-n* final: progressava, doncs, la catalanització lingüística d'aquells braus homes de la terra valenciana: ma-leïts siguin els fanàtics madrilenys que ens en privaren per empobrir i tenir endogalada la gent humil.

HOMÒNIMS. 2) Llavador i Font del *patró* en te. Alcoi (XXIV, 12.13). 3) *Sa font des Patró* o *dampatró*, mall. te. Mancor: oit de totes dues maneres a les enqs. de Mancor i de Selva (XL, 66.2457.25; Masc. OEL), és vora *Son Patró*, poss. de Mancor (Masc. 10C); forma contrast amb *Font Garrover* que recollírem així mateix (58.1) i que ja figura en el mapa Despuig de 1784.

La doble forma *Es Patró-Empatró* resulta segurament d'evolucions divergents d'un *Alpatró* amb l'art. àrbig aglutinat.

Tots aquests noms han de venir per via mossàrab de PETRÒNEM 'pedró', 'peiró': car també els llavadors i fonts estan rodejats d'un gros massís de pedra; i el llogaret d'*Alpatró* es troba a la part més alta i penyalosa de la vall (com me'n vaig encertir personalment: vegeu l'art. *Gallinera*). En el de Mancor, hi ha oposició amb *Garrover*, provinent aquest d'una arrel, de la qual he donat explicació amb referència a la Font de la *Carrova* prop d'Amposta (vegeu aquest article).

6) *Casa del Patró*, i *Cases des Patrons*, te. Benissa (XXXIV, 86.20, 86.23, 87.2).

7) *Patró*, forma part del Barranc anomenat de *Les Gallinetes* (Sorita, XXVII, 183.13, 183.2).

8) *Mas de Patró*, te. Coves de Vinromà (XXVIII, 150.22, 48 x 21).

9) *El Patronet*, pda. del te. de Nules (XXX, 18.17).

10) *Mas de Patarrum*, te. Serra d'en Galceran (XXVIII, 1624). Que amb la seva *ú*, l'anaptixi, i fins la confusió *-n / -m* porta les marques de la torbació àrbiga.

Cert que també n'hi ha alguns homònims en el Princ. (amb *-t-* semiculta?, cf. *Petritxol*, Bna., que sembla indicar expansió de formes mossàrabs). *El Patró*, turó a Vilavenut; *Lo Patró*, mas de Roní (te. Llavorsí), Collet de *Cab Patró*, te. Orís (XLIV, 143; XXXVII, 31.19, XII, 149.14).

PAU

Poble de l'alt Empordà, no lluny de la costa NO. del Golf de Roses. Els empordanesos solen recitar,